

جنگ سرد

جنگ سرد جدیدی در منطقه خاورمیانه در حال شکل گیری است.

به دنبال جدیت واشنگتن در خصوص جلوگیری از دسترسی ایران به فن آوری هسته‌ای و در مقابل، تلاش روز افزون تهران برای کاهش تحرکات و قدرت آمریکا در منطقه خاورمیانه، صاحب‌نظران معتقدند این دو کشور در حال ورود به جنگ سرد جدیدی هستند. در واقع، ایران و آمریکا به جای رودرویی مستقیم، به استفاده از تبلیغات و فشارهای غیرمستقیم و زیرکانه روی آورده‌اند.

هم‌اکنون آمریکا در منطقه خاورمیانه با مشکلات عدیده‌ای مواجه است. سنگینی بار عراق و عدم موفقیت طرح فشار به متحدان خاورمیانه‌ای جهت ایجاد دولت‌های دموکراتیک از یک سو و حمایت محض از اسرائیل از سوی دیگر، جملگی باعث شده‌اند تا آمریکا در این منطقه، متحمل هزینه‌های سنگینی شود. در مقابل، ایران با بی‌اهمیت خواندن و نادیده گرفتن قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل، همچنان به غنی‌سازی اورانیوم خود ادامه داده و از حضور قدرتمند متحدانی چون حزب‌ب... در لبنان، حماس در فلسطین و گروه‌های شیعه در عراق، خرسند و خوشحال است.

دولت بوش با مشاهده این شرایط، بار دیگر به استفاده از استراتژی‌های قدیمی روی آورده است. ابراز تمایل بوش برای برگزاری کنفرانس صلح اعراب و اسرائیل در همین راستا قابل ارزیابی است. دولت‌های عرب نیز به شدت از این ایده استقبال کرده‌اند، چراکه بدین وسیله می‌توانند با دور زدن

طرح، در نظر دارد نقش خود را به عنوان یگانه تأمین‌کننده امنیت در منطقه - حتی پس از خروج نیروهای نظامی‌اش از عراق - تثبیت کند. در این میان، جدا از افزایش قابل توجه کمک‌های نظامی آمریکا به اسرائیل، ارقام اعلام شده برای کمک‌های نظامی آمریکا به کشورهای منطقه خاورمیانه - به عنوان مثال، مصر - چندان هم تغییری نکرده است. رقم کمک‌های نظامی آمریکا به مصر در زمان انور سادات و امضای قرارداد صلح کمپ دیوید میان مصر و اسرائیل نیز به همین میزان بوده است.

البته بر اساس قانونی نانوخته، کمک‌های آمریکا به اسرائیل و اعراب، همیشه با نسبت ۳ به ۲ به نفع اسرائیل بوده است. به قول اولمرت، نخست‌وزیر اسرائیل، کمک‌های نظامی آمریکا به این کشور همواره باعث شده‌اند تا برتری نظامی و تکنولوژیکی اسرائیل بر اعراب حفظ شود.

بدین ترتیب، می‌توان گفت برنامه فروش ۲۰ میلیارد دلار تسلیحات به کشورهای حوزه خلیج فارس، تنها برای ترساندن یا بازداشتن ایران از برنامه‌های خود طرح ریزی شده است. به ویژه این که رقم معامله اخیر، از رقم ۴۰ میلیارد دلاری خرید تسلیحات عربستان بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ بسیار کمتر است. به علاوه، در سال گذشته شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس به تنهایی ۲۰ میلیارد دلار قرارداد خرید تسلیحات جدید به امضا رساندند که نیمی از این میزان، با شرکت‌های آمریکایی منعقد گردید.

اما برنامه اخیر دولت بوش برای فروش تسلیحات به کشورهای منطقه، مخالفت‌هایی گسترده به خصوص در کنگره آمریکا به وجود آورده است. چندی پیش زلمای خلیل‌زاد، نماینده آمریکا در سازمان ملل متحد، ادعا کرد حمایت عربستان از برخی گروه‌های سنی عراق، باعث تضعیف دولت نوری المالکی شده است. در واقع، روابط آمریکا با متحدان عربش همواره با تنش‌های زیادی مواجه بوده است. در همین راستا، شاه عربستان در ماه مارس سال جاری، با غیرقانونی خواندن اشغال عراق، ملاقات با نخست‌وزیر این کشور را نپذیرفت.

همچنین حسنی مبارک، رئیس‌جمهور مصر که پیشتر، سفرهای زیادی به آمریکا می‌کرد، مدتی است از واشنگتن دوری می‌جوید. در این میان، تنها امید آمریکا در منطقه، برپایی اجلاس سران عرب و مقامات اسرائیلی برای حمایت از محمود عباس و مقابله با حماس می‌باشد.

هرچند آمریکا نیز مانند اعراب از لفظ "اجلاس" برای این ملاقات استفاده نمی‌کند، اما امکان حضور عربستان در چنین ملاقاتی می‌تواند اهمیت آن را دوچندان کند. بنابراین اگر عربستان حاضر شود در این زمینه همکاری بیشتری با آمریکا داشته باشد، می‌توان نتیجه گرفت که طرح فروش تسلیحات به این کشور، تأثیر خود را گذاشته است. ■

ایران، نگذارند این کشور خود را داعیه حمایت از حقوق مسلمانان در سراسر دنیا معرفی کند. البته کشورهای منطقه غالباً نگرانی‌های خود در مورد ایران را پنهان می‌کنند. به هر حال، قرار است این اجلاس اواخر سال جاری برگزار شود، هرچند کارایی و نتایج آن در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

مهمانان با دست پُر آمدند!

در ماه گذشته، وزرای خارجه و دفاع آمریکا همراه با هم سفری غیرمنتظره و عجیب را به منطقه خاورمیانه آغاز کردند تا بدین وسیله، تعهد آمریکا به حمایت از متحدان منطقه‌ای خود را نشان دهند. البته این دو مقام ارشد آمریکایی دست خالی به خانه دوستان خود نیامده بودند و بر اساس پکیج کاملی که همراه داشتند، قرار است طی دهه آینده ۶۳ میلیارد دلار تسلیحات مدرن ساخت آمریکا به منطقه خاورمیانه ارسال شود. بر اساس این طرح، کمک‌های نظامی سالانه آمریکا به اسرائیل با ۲۵ درصد رشد از ۲/۴ میلیارد دلار به ۳ میلیارد دلار افزایش می‌یابد. همچنین بر اساس برنامه‌ای ۱۰ ساله که با هدف بازسازی ارتش مصر تنظیم شده، این کشور هم سالانه ۷۳ میلیارد دلار کمک نظامی از آمریکا دریافت می‌کند.

اما از همه مهمتر، طرح فروش ۲۰ میلیارد دلار تسلیحات نظامی به عربستان و پنج کشور کوچک حوزه خلیج فارس است که در همسایگی ایران قرار دارند. به عقیده صاحب‌نظران، آمریکا با اجرای این